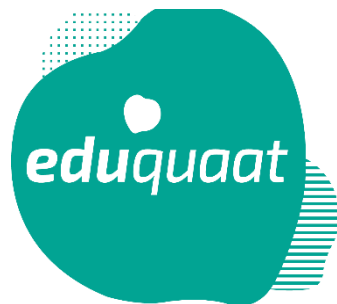

BURGERSCHAP

Deel 1

stichting voor openbaar en
bijzonder primair onderwijs

Versie: november 2023

Hoofdstuk 1. Inleiding

Met het wetsvoorstel 'Verduidelijking burgerschap in het funderend onderwijs' wordt de wettelijke burgerschapsopdracht voor scholen minder vrijblijvend en wordt verduidelijkt wat precies wordt verwacht van scholen op dit vlak. Met het wetsvoorstel is er een gemeenschappelijke verbindende kern verplicht gesteld voor alle scholen waarop het onderwijs zich in ieder geval herkenbaar dient te richten.

Bij Eduquaat word je gezien en gehoord, staan we voor welbevinden en betrokkenheid, werken we vanuit vrijheid en verantwoordelijkheid. In eigenheid en gezamenlijkheid komen we zo tot optimaal leren en ontwikkelen. Burgerschapsvorming is voor alle scholen van Stichting Eduquaat een wezenlijk onderdeel van het onderwijsprogramma. Om op een constructieve en vreedzame manier samen te kunnen leven, is het nodig dat we de spelregels van de samenleving kennen en delen. De school is een belangrijke ontmoetingsplaats om kennis en respect bij te brengen. We werken daartoe aan een sociaal veilige school met een prettig leer- en werkklimaat, waar iedereen zichzelf kan en mag zijn. Dit is passend binnen het doel uit het Koersplan van Eduquaat; 'vanuit hoge verwachtingen en een goede relatie investeren we in het geluk en welbevinden van onze kinderen en medewerkers. Zo creëren we een veilig en aantrekkelijk **SPEEL-LEERRIJK** dat voorwaarde is om tot optimaal leren en hoge opbrengsten te komen'.

We creëren binnen de scholen een omgeving waar iedereen vrij kan spreken, gelijkwaardig is en waar verdraagzaamheid en begrip voor en naar elkaar aanwezig is. Binnen een veilige school werkt iedereen vanuit gezamenlijke waarden samen. Dit biedt ruimte en geborgenheid om de verschillen en overeenkomsten bespreekbaar te maken. Juist de omgang met medeleerlingen die anders zijn of er andere denkbeelden op na houden, stelt leerlingen in staat een onderlinge verdraagzame houding te ontwikkelen. Dit is passend bij het doel vanuit het Koersplan van Eduquaat; 'Naast de basisvakken taal, lezen, rekenen en burgerschap werken we **VINDINGRIJK** aan de totale ontwikkeling van onze kinderen...'.

In dit burgerschapsplan besteden we aandacht aan de wettelijke kaders en hoe we daar in de dagelijkse praktijk vorm aan geven. Er is gebruik gemaakt van het stappenplan 'Format Beleidsplan Burgerschap' van de CED-Groep, de 'IJKpunten voor goed Burgerschapsonderwijs' van School en Veiligheid (december 2021), en de 'Toolbox QuickScan Burgerschap' van School en Veiligheid. Daarnaast is de input van het 'Vakportaal Burgerschap' benut vanuit SLO.

Burgerschap kan op verschillende manieren worden ingevuld. In dit burgerschapsplan wordt in deel 1 het raamwerk neergelegd op stichtingsniveau en in deel 2 geven de afzonderlijke scholen de eigen schoolaccenten weer op het gebied van burgerschap.

Hoofdstuk 2. Wat is burgerschap?

Actief burgerschap is de bereidheid en het vermogen om deel uit te maken van de Nederlandse samenleving en daaraan een actieve bijdrage te leveren. Sociale cohesie legt de nadruk op gelijkwaardigheid en gedeelde waarden ongeacht ieders achtergrond. Het gaat om het leren samenleven met elkaar. Dat alle burgers deelnemen aan de maatschappij en bekend zijn met en betrokken bij uitingen van de Nederlandse cultuur in haar verscheidenheid. Dit past binnen het onderdeel **KANSRIJK** van het Koersplan van Eduquaat, waarbij gelijke kansen, oog voor kwaliteit en geloven in jezelf centraal staat.

Een burger, dus ook de kinderen die onze scholen bezoeken, maakt actief deel uit van deze samenleving. De school is een belangrijke oefenplaats en de uitgelezen plek om een democratische houding aan te leren. Burgerschap zien wij daartoe als een formele taak van ons onderwijs waarbij leerlingen leren na te denken over de betekenis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en jezelf daartoe leren te verhouden.

Burgerschapsonderwijs

Burgerschapsonderwijs gaat over de ontwikkeling van leerlingen tot democratische burgers. Zij krijgen daarvoor kennis en vaardigheden aangeboden, ze worden gestimuleerd eigen opvattingen te ontwikkelen en een democratische houding te vormen. De kern wordt gevormd door democratie en diversiteit, afgeleid van de wettelijke opdracht. Burgerschapsonderwijs rust leerlingen toe om op basis van eigen idealen, waarden en normen te functioneren in een democratische en diverse samenleving.

Visie op burgerschap

Burgerschapsonderwijs draagt bij aan het ontwikkelen van het vermogen en de bereidheid om binnen de kaders van de democratische rechtsstaat een bijdrage te leveren aan de instandhouding of verdere ontwikkeling van een democratische cultuur. Burgerschap is wat leerlingen moeten kennen en kunnen om te leren functioneren in een democratische en diverse samenleving. Het gaat bij burgerschapsvorming om (de ontwikkeling van) de sociale en maatschappelijke competenties die de leerling in staat stellen deel uit te maken van en bij te dragen aan de Nederlandse democratische samenleving. Dit zien we terug in het onderdeel **SAMENRIJK** vanuit het Koersplan van Eduquaat; gezien en gehoord voelen, kennis en ervaring delen en samen spelen.

Basiswaarden

Bij burgerschapsonderwijs staan drie basiswaarden centraal die van belang zijn in de democratische, pluriforme samenleving: vrijheid, gelijkheid en solidariteit. Burgerschapsonderwijs daagt leerlingen ook uit om verbanden te leggen tussen hun eigen leefwereld en grotere (mondiale) maatschappelijke vraagstukken. Het gaat om globalisering, duurzaamheid en technologie. Leerlingen leren kritisch na te denken en te reflecteren op complexe, vaak ethisch geladen vraagstukken. Door het ontdekken van mogelijkheden om zelf iets te doen aan deze vraagstukken, ontwikkelen leerlingen een actieve houding. Zij leren in gesprek te gaan met anderen en elkaars standpunten te bevragen. Zo ontwikkelen zij hun eigen opvattingen.

Werken aan burgerschap

Op basis van de visie op burgerschap vanuit de afzonderlijke scholen, worden leerdoelen opgesteld, gerelateerd aan de huidige wettelijke kerndoelen. Er kan organisatorisch op verschillende manieren gewerkt worden aan het realiseren van de leerdoelen voor burgerschap, afhankelijk van de uitgangspunten en het onderwijsconcept van de individuele scholen: dat kan in vakken, in vakoverstijgende aanpakken en projecten, door de schoolomgeving te betrekken en door het pedagogische klimaat op de school. De doelen op hun beurt bepalen de keuze voor een aanpak, onderwijsaanbod en uitgevoerde activiteiten. Het reflecteren op die activiteiten draagt weer bij aan de aanscherping van visie en doelen. Daarmee wordt ook duidelijk dat visie, doelen en aanpak in wisselwerking met elkaar staan en dat ervaringen kunnen leiden tot vergroot inzicht in visie en doelen:

een cyclisch proces. Dit cyclische proces leidt tot een stappenplan met een vijftal stappen. Vanuit deze stappen werken we doelgericht en in samenhang aan burgerschapsonderwijs.

De vijf stappen zijn:

- opstellen van de visie op burgerschapsonderwijs;
- opstellen van burgerschapsdoelen;
- opstellen van leerdoelen;
- selecteren en ontwerpen van onderwijsaanbod;
- uitvoeren en evalueren van onderwijsaanbod.

Deze vijf stappen worden uitgebreid uitgelegd in de [Handreiking Burgerschap funderend onderwijs](#) (SLO, 2021).

Samenhang en definitie

Een gemeenschappelijke taal en de samenhang met andere leergebieden heeft het leergebied concreter gemaakt voor alle niveaus in het primair en voortgezet onderwijs. Hiermee is burgerschapsonderwijs eenvoudig in alle schooltypes te herkennen en te integreren en ontstaat er een doorlopende leerlijn. Er zijn tien bouwstenen beschreven: vrijheid en gelijkheid, macht en inspraak, democratische cultuur, identiteit, diversiteit, solidariteit, digitaal samenleven, duurzaamheid, globalisering en technologisch burgerschap. Daarbij is het uitgangspunt dat scholen richting wordt gegeven met voldoende ruimte voor een eigen invulling.

We hanteren de volgende twee definities voor burgerschapsvorming:

- Actief Burgerschap: de bereidheid en het vermogen deel uit te maken van een gemeenschap en daar een actieve bijdrage aan te leveren.
- Sociale integratie: deelname van burgers (ongeacht hun etnische achtergrond) aan de samenleving, in de vorm van sociale participatie, deelname aan de maatschappij en haar instituties en bekendheid met en betrokkenheid bij uitingen van de Nederlandse cultuur.

QuickScan Burgerschap

Als startpositie hebben alle scholen van Eduquaat een Quickscan Burgerschap afgenomen van ([QuickScan Burgerschap \(quickscanburgerschappo.nl\)](#)). De QuickScan Burgerschap is een hulpmiddel voor de school om een beeld te krijgen van de stand van zaken met betrekking tot het burgerschapsonderwijs in de eigen school. De uitkomsten maken inzichtelijk hoe het burgerschapsonderwijs op dit moment in de school ervaren wordt. Door met elkaar de huidige stand van zaken binnen de school te onderzoeken, kun je zichtbaar maken waar de verbeterpunten zitten. Vanuit deze Quickscan is duidelijk geworden dat op alle scholen veel gedaan wordt in de diverse klassen rondom Burgerschap, maar dat het beschreven beleidsplan nog ontbreekt. De resultaten vanuit deze scan is voor ons een hulpmiddel om in gesprek te gaan, zodat we gezamenlijk de koers en ontwikkelpunten per school kunnen bepalen. Zo ontstaat er een gemeenschappelijk beeld van de gewenste situatie. De scan wordt daarnaast als een evaluatie-instrument ingezet, door de scan jaarlijks uit te voeren en te gebruiken in de kwaliteitscyclus.

Hoofdstuk 3. Kerndoelen

In de kerndoelen wordt een relatie gelegd tussen taalonderwijs en succesvolle deelname in de samenleving en aan de sociale functie van taal. Burgerschapsvorming zien wij niet als een apart vakgebied, maar als een manier van kansen bieden en mogelijkheden geven waarbij leerlingen uitgedaagd worden na te denken over hun rol als burger in de samenleving. Bij burgerschap gaat het om de bereidheid en het vermogen om deel uit te maken van de gemeenschap en om daar actief een bijdrage aan te leveren. Ook kinderen moeten zich betrokken kunnen voelen bij en verantwoordelijk kunnen zijn voor de maatschappij. De betrokkenheid en verantwoordelijkheid voor de gemeenschap, zijn een deel van de identiteitsontwikkeling.

Bij burgerschapsonderwijs is dus altijd de vraag: hoe betrekken we kinderen bij de maatschappij en de politiek? En wat hebben kinderen nodig om daar deel van uit te maken? Hiervoor kunnen we gebruik maken van de kerndoelen. In het algemeen zijn veel kerndoelen - direct, zijdelings of in voorwaardelijke sfeer - met burgerschap en integratie verbonden. De kerndoelen kunnen daarmee worden beschouwd als een nadere invulling van de in de wet geformuleerde opdracht. Voor wat betreft de voornaamste met burgerschap verbonden doelen gaat het voor het primair onderwijs om de volgende kerndoelen:

- Kerndoel 36: De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger.
- Kerndoel 37: De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.
- Kerndoel 38: De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.
- Andere kerndoelen die gerelateerd worden met burgerschap zijn kerndoel 34, 35, 39. Ook 47 en 53 kunnen in verband worden gebracht. Buiten het leergebied OJW zijn er ook kerndoelen Nederlandse Taal die relevant zijn, waar aandacht is voor discussie, informeren en mediawijsheid. Met name kerndoel 3, 6, 7 en 8. Daarnaast kent het leergebied Kunstzinnige Oriëntatie ook een kerndoel dat in relatie kan worden gebracht met burgerschap, namelijk kerndoel 56.

Hoofdstuk 4. Toezicht op burgerschap

Het toezicht van de inspectie is onderdeel van de toezichtkaders voor primair en voortgezet onderwijs en de expertisecentra en wordt ingevuld aan de hand van twee kwaliteitsindicatoren: 'kwaliteitszorg' en 'onderwijsaanbod'.

Kwaliteitszorg

De indicator 'kwaliteitszorg' bevat elementen met betrekking tot de borging van de kwaliteit van burgerschaps- gerelateerd onderwijs. De inspectie beoordeelt vier aandachtspunten. Zo is van belang dat:

- Scholen een visie hebben op de bijdrage die ze aan burgerschap wil leveren en aangeven welke burgerschapscompetenties ze aan leerlingen wil meegeven. Vervolgens gaat het om de vertaling naar de leerdoelen die de scholen met hun onderwijs bereiken willen, en de formulering van een samenhangend, planmatig onderwijsaanbod waarmee die doelen bereikt kunnen worden;
- Scholen transparant zijn en in hun schoolplan en schoolgids verantwoordend hoe burgerschap wordt ingevuld;
- Scholen door regelmatige evaluatie nagaan of de beoogde doelen worden gerealiseerd.
- Scholen hun aanbod afstemmen op specifieke omstandigheden, die van belang kunnen zijn voor burgerschap en integratie of deze onder druk kunnen zetten. Van belang is dat scholen inzicht hebben in de aan burgerschap en integratie gerelateerde opvattingen, houdingen en gedragingen van leerlingen, met inbegrip van het voorkomen van intolerantie, extremistische ideeën, discriminatie en dergelijke. Een element is ook dat de scholen alert zijn op risico's die zich op dit vlak kunnen voordoen, bijvoorbeeld als er sprake is van tendensen tot onverdraagzaamheid of radicalisering onder leerlingen of in de omgeving waarin leerlingen opgroeien;
- Vervolgens is van belang dat scholen daar met hun onderwijs zo nodig op inspelen. De indicator 'kwaliteitszorg' wordt als voldoende beoordeeld wanneer de visie en planmatige invulling daarvan, de verantwoording en de aandacht voor risico's en afstemming van het aanbod op de specifieke omstandigheden in en rond de scholen niet ontbreken.

Onderwijsaanbod

Met de indicator 'onderwijsaanbod' wordt beoordeeld of scholen onderwijs aanbieden dat gericht is op:

- De bevordering van de *sociale competenties*;
- Openheid naar de *samenleving en de diversiteit daarin*, alsmede van bevordering van deelname aan en betrokkenheid bij de samenleving;
- Bevordering van *basiswaarden* en van de kennis, houdingen en vaardigheden voor participatie in de democratische rechtsstaat;
- Een leer- en werkomgeving waarin burgerschap *zichtbaar* is en die de leerlingen mogelijkheden biedt om daarmee zelf te oefenen.

Zelfevaluatie

Stichting Eduquaat maakt gebruik van een tussenevaluatie middels het invullen van de quickscan. De resultaten zijn bruikbaar voor de verbetering van de scholen en bij het bestuur en worden gebruikt ter verbetering van de scholen en voor verantwoording over de sociale kwaliteit van het onderwijs. De school maakt zichtbaar op welke onderdelen er verbetering nodig is en stelt hiertoe een actieplan/verbeterplan op.

Burgerschaps- onderwijs

Deel 2 Schoolspecifiek

Hoofdstuk 1. De schoolvisie op burgerschap

Visie op burgerschap

Burgerschapsonderwijs draagt bij aan het ontwikkelen van het vermogen en de bereidheid om binnen de kaders van de democratische rechtsstaat een bijdrage te leveren aan de instandhouding of verdere ontwikkeling van een democratische cultuur. Burgerschap is wat leerlingen moeten kennen en kunnen om te leren functioneren in een democratische en diverse samenleving. Het gaat bij burgerschapsvorming om (de ontwikkeling van) de sociale en maatschappelijke competenties die de leerling in staat stellen deel uit te maken van en bij te dragen aan de Nederlandse democratische samenleving. Dit zien we terug in het onderdeel **SAMENRIJK** vanuit het Koersplan van Eduquaat; gezien en gehoord voelen, kennis en ervaring delen en samen spelen.

Schoolspecifieke uitwerking

Onze populatie is een afspiegeling van de wijk en de omgeving van waaruit de kinderen komen. Dit betekent dat we kinderen hebben vanuit alle lagen van de samenleving. Dit houdt in dat ons spreidingsgetal hoog is. Het spreidingsgetal geeft de mate aan waarin de kinderen in een school van elkaar verschillen wat betreft de vier gezinskenmerken (Opleidingsniveau van de ouders – Land van herkomst – Verblijfsduur in Nederland – Schuldsanering). Het spreidingsgetal op onze school is 7,18. Hoe hoger het spreidingsgetal, hoe vaker aanpassingen nodig zijn op groeps- en leerlingniveau. We zijn op weg naar gepersonaliseerd leren, dat sluit hier goed op aan. Wij willen een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een democratische houding van kinderen, opdat ze kunnen groeien tot autonome en sociale deelnemers van een vloeibare samenleving. We baseren ons daarbij op onze kernwaarden; kind centraal, kansrijk, ouders als partner, toekomstgericht. De visie van de school op burgerschap speelt een centrale rol als begin- en eindpunt en vormt de basis voor het in samenhang en doelgericht werken aan burgerschapsonderwijs.

Onze populatie maakt dat we een breed aanbod genereren en kiezen voor maatwerk voor ieder kind. Het dagelijkse inzicht helpt ons om aan te sluiten bij de individuele behoeften. Dit maakt onze opdracht vanuit passend onderwijs uitvoerbaar. Naast de basisvaardigheden en kennis die leerlingen opdoen gedurende de basisschoolperiode zijn onze kinderen toegerust met samenwerkings-, studie- en planningsvaardigheden.

Hier staan wij voor

De nieuwe generatie staat voor een aantal uitdagingen. Het aanbod vanuit Jeelo draagt bij aan het bijbrengen van respect voor de basiswaarden van de democratische rechtsstaat. Samen leven, samen spelen en samen leren hoe doe je dat eigenlijk? Het aanbod binnen Jeelo draagt bij aan het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die leerlingen in staat stellen deel uit te maken en bij te dragen aan de pluriforme, democratische samenleving. Binnen ieder thema bieden we aandacht aan het respectvol omgaan met de ander. Samen weet en kun je immers meer dan alleen.

Vanuit Jeelo wordt er structureel aandacht besteed aan houding, kennis en vaardigheden;

- *Houding*
 - Open-minded
 - Tolerant
 - Respect voor diversiteit
 - Interesse in culturen
- *Kennis*
 - Kennis van de Engelse taal
 - Kennis van culturen en communicatiestijlen

- *Vaardigheden*
 - De Engelse taal gebruiken
 - Verschillende perspectieven innemen
 - Omgaan met verschillen
 - Vooroordelen ontkrachten
 - Mensen en perspectieven samenbrengen
 - Duurzaam intercultureel samenwerken

Engels wordt in team 4 tevens aangeboden via de methode Groove Me.

De school als oefenplaats

Binnen OBS de Graswinkel wordt burgerschapsonderwijs vormgegeven binnen de kaders van de wet door de inzet van Jeelo. De belangrijkste basis is voor ons de context van de school. Als we spreken over burgerschapsonderwijs in de basisschool benoemen we vaak dat de school de 'ideale oefenplaats is voor leerlingen'. Ons burgerschapsonderwijs richt zich dan ook op de eigen schoolcontext, de leerlingen die onze school bezoeken, wat we leerlingen willen meegeven en welke vraagstukken er leven in en om de school. Daarom bieden we volop ruimte voor kinderen om mee te praten, mee te beslissen en samen te werken. Door de samenhang in de leerstof vanuit Jeelo en de betrokkenheid van de maatschappij bij het leren, leggen leerlingen verbanden tussen wat ze leren op school en de wereld om hen heen.

Zie ook: [De Graswinkel Leren van en voor de maatschappij.pdf \(jeelo.nl\)](#)

Werken met Jeelo

Bij burgerschapsonderwijs gaat het binnen OBS de Graswinkel om vrijheid, gelijkheid en solidariteit. Dit is belangrijk voor een democratische, pluriforme samenleving. Wereldburgerschapsonderwijs daagt leerlingen ook uit om verbanden te leggen tussen hun eigen leefwereld en mondiale maatschappelijke vraagstukken. Door in gesprek te gaan met anderen en elkaars standpunten te bevragen, ontwikkelen leerlingen hun eigen opvattingen. Burgerschapsvorming zit bij OBS de Graswinkel verweven in het aanbod vanuit Jeelo. Onderdelen die aan bod komen zijn onder andere:

- gelijkheid, diversiteit, democratie, macht en inspraak, globalisering en duurzaamheid
- communiceren, kritisch denken, respectvol handelen, deugden en executieve functies

Jeelo werkt naast rekenlijnen en taallijnen ook met kennislijnen en competentielijnen. De kennislijnen en competentielijnen sluiten aan bij de doelen die we nastreven op het gebied van burgerschapsonderwijs.

Hoofdstuk 2. Dit is onze school

Kernwaarden OBS De Graswinkel

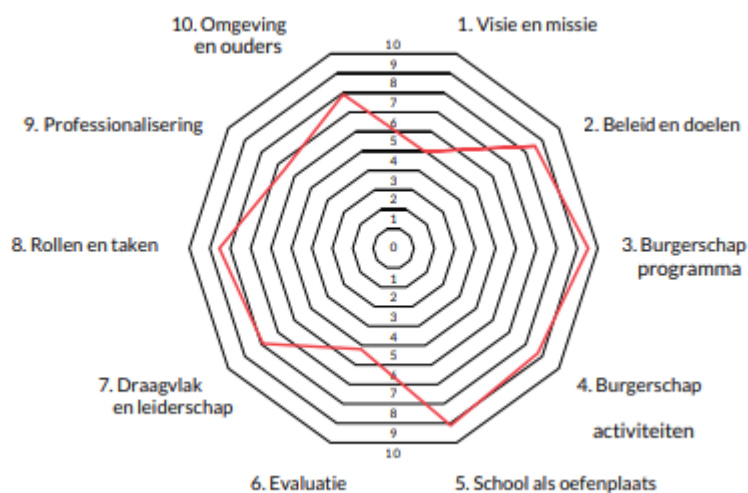
OBS de Graswinkel is een openbare school. De kernwaarden zijn:

- *Gelijkwaardigheid*: Op de openbare school is iedereen welkom. Hoeveel we ook van elkaar verschillen, iedereen heeft recht op een gelijke behandeling, een gelijke stem en gelijke kansen op weg naar eigen groei en ontwikkeling;
- *Vrijheid*: Op openbare basisschool de Graswinkel kan iedereen zichzelf zijn en de eigen stem laten horen. We zorgen voor een veilige plek waar het kind zich geborgen voelt en waar iedereen een tweede kans verdient. We leren zelfstandig en kritisch denken. We nemen verantwoordelijkheid en houden rekening met de vrijheid van de ander. Daarom besteden we juist aandacht aan de diversiteit van levensbeschouwingen in onze samenleving en burgerschapsvorming;
- *Verbinding*: Op onze openbare school leren we van en met elkaar, we leren van verschillen en we leren samen. We zijn nieuwsgierig naar het verhaal van de ander. We leren hierin in openheid met elkaar te communiceren. We dragen zorg voor elkaar en voor een veilige omgeving, waarin aandacht is voor iedereen en waar iedereen zich geborgen voelt. Door open en transparant te zijn, zoeken we de verbinding met elkaar en de omgeving. Op school ontmoet je de wereld. Wij zijn de maatschappij in 't klein. Deze kernwaarden zijn dagelijks te vinden in de projecten van Jeelo en ons dagelijks pedagogisch handelen;
- *Passie*: We willen dat iedereen met plezier naar onze school komt. Hier wordt door een enthousiast team vormgegeven aan het onderwijs. We werken met een hoge betrokkenheid van kinderen, ouders en leerkrachten. In ons dagelijks handelen streven we ernaar elkaar en de kinderen te inspireren. Hierin is ook plek voor humor. Deze kernwaarden zijn dagelijks te vinden in de projecten van Jeelo en in ons dagelijks pedagogisch handelen.

0-meting burgerschap

De leerkrachten OBS de Graswinkel hebben in november 2022 een burgerschapsscan ingevuld. De uitslagen van deze scan zijn voor ons de startpositie om het burgerschapsonderwijs gestructureerd weg te zetten binnen de school.

Web QuickScan Burgerschap

Gemiddelde Scores 0-4: Deze score geeft aan dat er op dit onderdeel nog zeker punten voor verbetering zijn. Het is belangrijk om in de aanpak te gaan zoeken naar punten die een snelle succeservaring op kunnen leveren, zodat de motivatie om met dit item aan de slag te blijven aanhoudt. Naast snelle interventies is het belangrijk om een lange termijn planning voor verbetering te maken en smart doelen te beschrijven.

Gemiddelde Scores 5-7: Deze score geeft aan dat je al aardig op weg bent met dit onderdeel. Het is voor iedereen een herkenbaar item in de school, maar er zijn onderdelen waarop nog scherper ingestoken kan worden. Bij een gemiddelde score als deze kun je vaak met korte, snelle acties veel verbeteringen bewerkstelligen. Zet de verbeteracties uit bij de verantwoordelijke medewerkers of teams, zodat je zicht houdt op het proces.

Gemiddelde Scores 8-10: Je bent goed tot uitstekend bezig, maar er zijn nog stappen te maken op de onderdelen die rond de 8 scoren. Het is nu ook belangrijk om alles wat op orde is op dat niveau te handhaven. Als je deze scores hebt, is het belangrijk om de PCDA cyclus goed toe te passen en te blijven evalueren wat je doet aan burgerschapsontwikkeling en hoe de kwaliteit daarvan is. Het kan ook de moeite lonen om de borging van de processen te onderzoeken en te monitoren.

Resultaat tabel QuickScan

	D1
1. Visie en missie	5
2. Beleid en doelen	8.6
3. Burgerschap programma	9.6
4. Burgerschap activiteiten	8.8
5. School als oefenplaats	9.2
6. Evaluatie	5.2
7. Draagvlak en leiderschap	8
8. Rollen en taken	8.6
9. Professionalisering	6.6
10. Omgeving en ouders	8

Opmerkingen

v.berden@eduqua.nl

We werken vanuit Jeelo. Jeelo is leidend in alles wat we doen. Jeelo ademt burgerschap.

In onze beleidsdocumenten besteden we aandacht aan dit gebied, we laten het terugkomen in het jaarlijks aangepaste jaarplan en in ons meerjarenplan. Door burgerschap op te nemen in onze kwaliteitscyclus, geven we op een concrete en structurele manier invulling aan burgerschap. In november 2024 zal er tussenmeting ingevuld worden door de medewerkers, om te evalueren wat op dat moment de stand van zaken is rondom het burgerschapsonderwijs. Naar aanleiding van deze tussenmeting kunnen doelen en acties verder uitgewerkt worden.

Hoofdstuk 3. Communicatie met ouders

Een Jeelo-school heeft als doel om alle leerlingen meer te laten leren. Jeelo heeft daarom 12 projecten ontwikkeld waarin leerlingen uitgedaagd worden. Het zijn 6 uitdagingen waarvoor de nieuwe generatie staat. Leerlingen leren niet meer in vakken maar gaan maatschappelijk betrokken aan de slag in projecten. Ze benutten elkaars talenten en leren leren. Elk kind ontwikkelt zich op zijn eigen manier in zijn eigen tempo. Een Jeelo-school als Graswinkel werkt daarom met ontwikkelingslijnen en leerroutes op maat. Elk kind krijgt in inlog voor Mijn Jeelo. Een ouder kan daarin meekijken met wat het kind leert en kan zien wat het kind al gedaan heeft en wat zijn leerresultaten zijn.

Ouders kunnen een bijdrage leveren aan het onderwijs. Door de beroepen of ervaringen van ouders in te zetten als onderdeel van een project, maken we het onderwijs samen. Denk aan de werkzaamheden in de zorg, gezondheid, dienstverlening, techniek, bouw, detailhandel, industrie, kunst, landbouw, economische sector of bij de overheid. Het komt allemaal aan de orde in de projecten.

Ouders/verzorgers worden verder door middel van de volgende media van informatie voorzien:

- Schoolgids
- Jaarkalender
- (Nieuws)brieven
- Website
- Medezeggenschapsraad
- Ouderportaal
- Inloopmomenten op school

Middels deze verschillende informatiekanalen krijgen ouders de kans mee te denken over lopende en komende projecten. Ouders kunnen de informatie over onderwerpen, die spelen in en buiten de school, met hun kinderen bespreken. De informatie is ook bedoeld om ouders op de hoogte te brengen over de gang van zaken op school en wat op dat moment leeft en speelt.

De verschillende contacten biedt ouders gelegenheid om vragen te stellen, kritisch te zijn en suggesties te geven. Ouders hebben verschillende mogelijkheden om een bijdrage te leveren binnen de school. Iedere twee jaar meten wij de tevredenheid door een tevredenheidsspeiling uit te zetten onder de ouders. Met de binnengekomen feedback maken we een kwaliteitskaart die aangeeft wat we vasthouden en wat we willen versterken.

Hoofdstuk 4. Waar willen we naartoe?

Burgerschap is verweven in de dagelijkse gang van zaken op school. We zijn een belangrijke oefenplaats voor de kinderen die onze school bezoeken en streven ernaar dat de kinderen zich veilig voelen en wij als oefenplaats een goede en positieve bijdrage mogen leveren aan een leven lang leren. Elke dag komt er wel iets voorbij dat met burgerschap te maken heeft.

Monitoring burgerschapsonderwijs

De burgerschapswet vraagt van scholen om de resultaten van het burgerschapsonderwijs te meten. Het staat scholen vrij om te kiezen hoe ze dat doen. OBS de Graswinkel doet dit aan de hand van de burgerschapsscan. Deze is bij de start ingevuld door alle medewerkers en dient als 0-meting. Deze scan wordt om het jaar als een tussentijdse meting weer ingevuld door de medewerkers en aan de hand van acties uitgewerkt. Daarnaast wordt er jaarlijks een vragenlijst ingevuld door de leerlingen uit de groepen 6, 7 en 8. Na het invullen van de vragenlijsten ontvangen we als school een rapportage over de sociale opbrengsten die wegeveneens gebruiken om het burgerschapsonderwijs te monitoren. Eventuele acties n.a.v. van deze metingen, worden verder uitgewerkt in het meerjarenplan.

Meerjarenplan

In het meerjarenplan wordt burgerschapsonderwijs benoemd als een structureel onderdeel van het aanbod aan kinderen van groep 1 t/m 8 door de inzet van Jeelo. Het meerjarenplan is een onderdeel van het schoolplan. Het meerjarenplan wordt verder gespecificeerd in het school specifieke jaarplannen. Zowel het jaarplan als meerjarenplan worden jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd.

Hoofdstuk 5. Onze doelen en ons aanbod

Kinderen groeien op in een steeds complexere, pluriforme en multiculturele maatschappij. Onze school vindt het belangrijk om kinderen op een goede manier voor te bereiden op de maatschappij. Ook nu al maken kinderen deel uit van de samenleving. Aandacht besteden aan burgerschap en sociale integratie is een wettelijke opdracht. Op onze school is Burgerschapsvorming niet een apart vak, maar verweven met ons hele onderwijsaanbod.

We hebben een breed aanbod, waarbij onderdelen van burgerschap aan bod komen. We denken daarbij na over de volgende vragen:

- Wat moeten de kinderen kennen/kunnen op het terrein van burgerschapsvorming als ze onze school verlaten?
- Wat willen we ze leren vanuit onze visie en context (omgeving)?
- Wat willen de kinderen zelf leren?

In schematisch overzicht is in bijlage 1 per titel vanuit het aanbod van Jeelo aangegeven op welke manier wij invulling geven aan burgerschap.

Bijlage 1. Plan van aanpak Burgerschapsonderwijs schoolspecifiek

Titel	Vakken	Competenties	Kennis	Kerdoelen
Breng je talenten in kaart	Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden, Relationele en seksuele vorming	Leren leren, Analyseren en evalueren		34
Was je handen	Leefstijl en burgerschap, Natuur en milieu	Zorgen voor jezelf en anderen		34
Ontdek je talenten	Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden, Relationele en seksuele vorming	Leren leren, Analyseren en evalueren		34
Het gezin van opa en oma	Geschiedenis en erfgoed, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur	51, 52, 53
De kindertijd van opa en oma	Geschiedenis en erfgoed, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur	51, 52, 53
Teken je sociale netwerk	Leefstijl en burgerschap, Geschiedenis en erfgoed	Waarnemen en meten		1
Geef kritiek en complimenten	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Muziek en expressie, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Communiceren, Leren leren		1, 2, 3, 10, 55
Ontvang kritiek en complimenten	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Muziek en expressie, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Communiceren, Leren leren		1, 2, 3, 10, 55
Je sociale netwerk	Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming		Organisatie en bestuur	35
Groepsdruk	Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming		Gezond gedrag, Organisatie en bestuur	34, 35, 37
Van groep tot individu	Geschiedenis en erfgoed, Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming		Kunst en cultuur	37, 38, 52, 53
Van televisie tot internet	Geschiedenis en erfgoed, Leefstijl en burgerschap, Digitale geletterdheid		Handel en consumptie	52, 53
Geef feedback	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Muziek en expressie, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Communiceren, Leren leren		1, 2, 3, 10, 55
Ontvang feedback	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Muziek en expressie, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Communiceren, Leren leren		1, 2, 3, 10, 55
Maak een taakverdeling en planning	Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden, Executieve functies en deugden	Organiseren, Leren leren		34
Multiculturele samenleving	Aardrijkskunde en topografie, Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming		Kunst en cultuur	37, 38, 49
Gastarbeiders en asielzoekers	Aardrijkskunde en topografie, Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	37, 49
Vooroordelen, discriminatie en rascisme	Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming		Kunst en cultuur	37
Feiten en meningen	Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur, Organisatie en bestuur	12, 35, 37
Mensen met een lichamelijke beperking	Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur	37
Recht van gelijke behandeling	Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	37
Soorten gezinnen	Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming		Kunst en cultuur	37

Schilder je wens	Beeldende vorming, Leefstijl en burgerschap	Naar eigen idee maken, Analyseren en evalueren		34, 37, 54
Maak de wijk schoon	Leefstijl en burgerschap, Aardrijkskunde en topografie	Zorgen voor natuur en milieu, Organiseren		39
Soorten vrijetijdsbestedingen	Leefstijl en burgerschap, Aardrijkskunde en topografie		Kunst en cultuur, Organisatie en bestuur	47
Zoek naar vrijetijdsbestedingen	Aardrijkskunde en topografie, Leefstijl en burgerschap	Bronnen gebruiken		4, 47
Organiseer een gezonde lunch	Leefstijl en burgerschap, Natuur en milieu	Organiseren, Zorgen voor jezelf en anderen		34
Verzorg je zintuigen	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap	Zorgen voor jezelf en anderen		34, 41
Poets je tanden	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap	Zorgen voor jezelf en anderen		34, 41
Eten en snoepen	Leefstijl en burgerschap, Natuur en milieu		Gezond gedrag	34, 41
Gezond sporten	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag, Het lichaam	34, 41
Gezond eten	Leefstijl en burgerschap, Natuur en milieu		Gezond gedrag	34, 41
Genoeg drinken	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	34, 41
Bereken je body mass index	Leefstijl en burgerschap, Rekentoeepassingen	Waarnemen en meten, Zorgen voor jezelf en anderen		26, 34, 41
Genoeg bewegen	Leefstijl en burgerschap, Natuur en milieu		Gezond gedrag, Het lichaam	34, 41
Til en zit juist	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap	Zorgen voor jezelf en anderen, Waarnemen en meten		34, 41
Gedrag	Leefstijl en burgerschap, Natuur en milieu, Relationele en seksuele vorming		Gezond gedrag, Kunst en cultuur	35, 37
Maak een conditieplan	Leefstijl en burgerschap, Natuur en milieu, Begrijpend spreken en schrijven	Zorgen voor jezelf en anderen, Organiseren		34, 41
Maak een draaiboek voor een sportdag	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven	Organiseren, Schriftelijk uiten en presenteren		34
De puberteit	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming		Het lichaam	41
Infectieziektes	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	34, 41
De voortplanting bij mensen	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming		Het lichaam	34
Leefstijlziektes	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	34, 41
Leer een steen	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden	Leren leren, Analyseren en evalueren		4, 6
Soorten werk	Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	47
Werken toen en nu	Geschiedenis en erfgoed, Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	47, 52, 53
Houd een referendum	Leefstijl en burgerschap, Aardrijkskunde en topografie, Begrijpend spreken en schrijven, Studievaardigheden	Analyseren en evalueren, Organiseren		36
Bereid een toets voor	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden	Leren leren		4, 6
Schrijf een betoog	Begrijpend spreken en schrijven, Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden	Schriftelijk uiten en presenteren, Analyseren en evalueren		5, 8
Macht en gezag	Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	36

De grondwet	Geschiedenis en erfgoed, Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	36, 52, 53
Maak foto's van handelingen	Leefstijl en burgerschap, Beeldende vorming	Naar eigen idee maken, Analyseren en evalueren		54
Doe de shuttle run test	Leefstijl en burgerschap	Waarnemen en meten, Zorgen voor jezelf en anderen		34, 41
Presenteer voor de camera	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Studievaardigheden, Digitale geletterdheid	Mondeling uiten en presenteren, Analyseren en evalueren		4, 5, 6, 7
Leren doe je zo	Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden		Het lichaam	4, 6, 41
De Nederlandse regering	Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	36, 47, 52, 53
Houd een vergadering	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Studievaardigheden	Organiseren, Communiceren		37, 47
Wie kan je helpen?	EHBO en preventie, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag, Organisatie en bestuur	34
Haal hulp	EHBO en preventie, Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven	Zorgen voor jezelf en anderen, Organiseren		34
EHBO	EHBO en preventie, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	34
Bel 112	EHBO en preventie, Leefstijl en burgerschap	Organiseren, Zorgen voor jezelf en anderen		34
Ruil met een ruilbord	Leefstijl en burgerschap, Digitale geletterdheid	Organiseren, Communiceren		35
Soorten speelgoed	Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Verpakkingen van speelgoed	Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Kopen of niet kopen	Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Maak een speelgoed top 5	Leefstijl en burgerschap, Beeldende vorming	Schriftelijk uiten en presenteren, Bronnen gebruiken		6, 7, 35
Verkoop oud speelgoed	Leefstijl en burgerschap	Organiseren, Communiceren		35
Verkoop zelfgemaakt speelgoed	Leefstijl en burgerschap	Organiseren, Communiceren		35
Zakgeld	Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Maak je eigen zakgeldcontract	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven	Organiseren, Communiceren		35
Geld toen en nu	Geschiedenis en erfgoed, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Ruilen in een winkel	Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Maak een begroting	Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden	Organiseren, Waarnemen en meten		35
Reclame	Leefstijl en burgerschap, Digitale geletterdheid		Handel en consumptie	35
Reclamecode	Leefstijl en burgerschap, Digitale geletterdheid		Handel en consumptie, Organisatie en bestuur	35
Maak een reclame top 5	Leefstijl en burgerschap	Analyseren en evalueren, Bronnen gebruiken		6, 7, 35
Verkoop producten	Leefstijl en burgerschap	Organiseren, Schriftelijk uiten en presenteren		35
Verkoop een dienst	Leefstijl en burgerschap	Organiseren, Schriftelijk uiten en presenteren		35

Sociale zekerheid	Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie, Organisatie en bestuur	36, 47
Uitgaven van een gezin	Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35, 47
Consumenten	Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Invloeden op consumptie	Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Objectieve en subjectieve bronnen	Leefstijl en burgerschap, Digitale geletterdheid		Kunst en cultuur	4, 35
De consumentenbond	Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie, Organisatie en bestuur	35
Maak een top en tip 5 over consumeren	Leefstijl en burgerschap	Bronnen gebruiken, Analyseren en evalueren		4, 6, 7, 35
Organiseer een sponsoractie	Leefstijl en burgerschap	Organiseren, Schriftelijk uiten en presenteren		35
Zet een bedrijf op	Leefstijl en burgerschap	Organiseren, Schriftelijk uiten en presenteren		35
Verstuur een e-mail	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Wetenschap en techniek, Digitale geletterdheid	Schriftelijk uiten en presenteren		8
Gebruik internet veilig	Leefstijl en burgerschap, Wetenschap en techniek, Digitale geletterdheid, Relationale en seksuele vorming	Bronnen gebruiken		34, 35
Vijf regels bij helpen	EHBO en preventie, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag, Organisatie en bestuur	34
Pesten	Leefstijl en burgerschap, Relationale en seksuele vorming		Gezond gedrag	34, 35, 37
Zeg samen nee tegen pesten	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Begrijpend spreken en schrijven, Relationale en seksuele vorming	Zorgen voor jezelf en anderen, Communiceren		1, 2, 3, 10, 34
Los samen een probleem op	Leefstijl en burgerschap, Relationale en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Analyseren en evalueren, Communiceren		1, 2, 3, 10, 34
Zeg nee!	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Begrijpend spreken en schrijven, Relationale en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Zorgen voor jezelf en anderen, Communiceren		1, 2, 3, 10, 34, 35
Zeg wat je wilt	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Relationale en seksuele vorming	Communiceren, Schriftelijk uiten en presenteren		1
Blessures	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap		Het lichaam, Gezond gedrag	41
Evalueer de samenwerking	Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden	Communiceren, Analyseren en evalueren		3, 55
Evalueer een project van Jeelo	Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden	Leren leren, Analyseren en evalueren		3, 55
Teken je familie	Geschiedenis en erfgoed, Leefstijl en burgerschap	Volgens instructie maken		37, 51, 54
Inenten	EHBO en preventie, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	34
Het medisch schoolonderzoek	EHBO en preventie, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	34
Onveilige situaties	EHBO en preventie, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	34
Presenteer samen een beroep	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Studievaardigheden	Mondeling uiten en presenteren, Bronnen gebruiken		2, 47

Maak een wand met beroepen en talenten	Beeldende vorming, Leefstijl en burgerschap	Analyseren en evalueren, Communiseren		2, 47
Richt een leerlingenraad op	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Studievaardigheden	Organiseren, Analyseren en evalueren		35, 36
Betaal in de winkel	Leefstijl en burgerschap	Organiseren, Communiseren		35
Humanisme	Leefstijl en burgerschap, Geschiedenis en erfgoed		Kunst en cultuur	37, 38
Christendom	Leefstijl en burgerschap, Geschiedenis en erfgoed		Kunst en cultuur	37, 38
Islam	Leefstijl en burgerschap, Geschiedenis en erfgoed		Kunst en cultuur	37, 38
Hindoeïsme	Leefstijl en burgerschap, Geschiedenis en erfgoed		Kunst en cultuur	37, 38
Eet een gezonde lunch	Leefstijl en burgerschap, Natuur en milieu	Zorgen voor jezelf en anderen, Organiseren		34
Weblog	Leefstijl en burgerschap, Digitale geletterdheid, Relationele en seksuele vorming		Organisatie en bestuur	
Kies een veilige speelplek	Verkeer en vervoer, Leefstijl en burgerschap	Analyseren en evalueren, Zorgen voor jezelf en anderen		35, 47
Bedenk bewegingen bij muziek	Muziek en expressie, Leefstijl en burgerschap	Muzisch uiten en presenteren, Zorgen voor jezelf en anderen		54, 57
Wees vriendelijk	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Communiseren		34, 37
Wees beleefd	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Begrijpend spreken en schrijven, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Communiseren, Mondeling uiten en presenteren		34, 37
Wees zorgzaam	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Organiseren, Zorgen voor jezelf en anderen, Zorgen voor natuur en milieu		34, 37
Wees netjes	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Executieve functies en deugden	Zorgen voor jezelf en anderen, Organiseren		34, 37
Wees geduldig	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Organiseren, Zorgen voor jezelf en anderen		34, 37
Wees eerlijk	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Zorgen voor jezelf en anderen, Communiseren		34, 37
Wees betrouwbaar	Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Zorgen voor jezelf en anderen, Organiseren		34, 37
Wees bescheiden	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Executieve functies en deugden	Organiseren, Zorgen voor jezelf en anderen		34, 37
Wees behulpzaam	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Executieve functies en deugden	Zorgen voor jezelf en anderen, Organiseren		34, 37
Dobbel met deugden	Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Communiseren		34, 37
Heb zelfbeheersing	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Executieve functies en deugden	Zorgen voor jezelf en anderen, Communiseren		34, 37
Wees assertief	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Zorgen voor jezelf en anderen, Communiseren		34, 37

Wees volhardend	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Relationale en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Zorgen voor jezelf en anderen, Organiseren		34, 37
Wees verantwoordelijk	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Relationale en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Organiseren, Zorgen voor jezelf en anderen		34, 37
Wees moedig	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Relationale en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Organiseren, Zorgen voor jezelf en anderen		34, 37
Maak een deugdenpalet	Leefstijl en burgerschap, Relationale en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Communiceren		34, 37
Overleg rond een placemat	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven	Analyseren en evalueren, Communiceren		2,3
Maak bouillonsoep	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap	Volgens instructie maken, Zorgen voor jezelf en anderen		34
Maak soep met een blender	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap	Volgens instructie maken, Zorgen voor jezelf en anderen		34
Maak groentesoep	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap	Volgens instructie maken, Zorgen voor jezelf en anderen		34
Vrienden: hoe maak je ze? Hoe houd je ze?	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap, Relationale en seksuele vorming		Gezond gedrag	34
Herinneringen aan oma	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap, Geschiedenis en erfgoed		Kunst en cultuur	51
De riem	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap, Geschiedenis en erfgoed		Kunst en cultuur	51,36
Een stoere jongen, een lief meisje	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap, Aardrijkskunde en topografie, Relationale en seksuele vorming		Het lichaam	34
Vlees hoeft niet elke dag	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap		Dieren	39
Verslag van een bezoek aan een democratische school	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Aardrijkskunde en topografie, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur, Organisatie en bestuur	36
Vluchtelingen	Studievaardigheden, Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Aardrijkskunde en topografie		Kunst en cultuur	34,36,38
Ken je Kinderrechten!	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Aardrijkskunde en topografie, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur, Organisatie en bestuur	36
Parni maakt T-shirts	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Wetenschap en techniek, Leefstijl en burgerschap		Productie, Handel en consumptie	37
Beroep m/v	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur	38
Echt	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie		Gezond gedrag	37
Lekker aan de slag na schooltijd!	Woordenschat, Aardrijkskunde en topografie, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Stad en land	34
Nieuwe hobby's	Woordenschat, Aardrijkskunde en topografie, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Stad en land	34
Advertenties	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35

De vlooiemarkt	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Kind in een arm gezin	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Aardrijkskunde en topografie, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35,36
Brede school	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	35
Hoe leven families samen?	Studievaardigheden, Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Aardrijkskunde en topografie, Relationele en seksuele vorming		Kunst en cultuur	38
Jonge ondernemers	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	36
Vakantie-proof de zomer in!	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Productie	44
Objectief of niet?	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap, Digitale geletterdheid		Handel en consumptie	35,37
Hard vanbuiten	Woordenschat, begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming		Gezond gedrag	34
Wonen in een ander land	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap, Aardrijkskunde en topografie		Kunst en cultuur	49
Zakgeld in Nederland	Studievaardigheden, Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Aardrijkskunde en topografie		Handel en consumptie	36
Maak een lijstje voor spullen	Leefstijl en burgerschap, Executieve functies en deugden	Organiseren		10
Verdeel samen taken	Leefstijl en burgerschap, Executieve functies en deugden	Organiseren		10
Maak een planning	Leefstijl en burgerschap, Executieve functies en deugden	Organiseren		10
Evalueer samen	Leefstijl en burgerschap, Executieve functies en deugden	Communiceren, Analyseren en evalueren		10
Herken en gebruik non-verbale communicatie	Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming	Communiceren		10
He aso!	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie		Verkeer en vervoer	35
Wat is beter: nu of later?	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	34
Springen als een kikker	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	34
Laat zien wat je kunt	Leefstijl en burgerschap	Analyseren en evalueren, Muzisch uiten en presenteren		34,54
Dek een ontbijttafel	Leefstijl en burgerschap	Zorgen voor jezelf en anderen		35,37
Maak je brood klaar	Leefstijl en burgerschap	Zorgen voor jezelf en anderen		35,37
Debat over pesten	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur	34,37
Speelgoed voor niets!	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Een pakje inpakken doe je zo	Studievaardigheden, Woordenschat, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35

Samen alleen	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap, Relatieve en seksuele vorming		Gezond gedrag	34,38
Werken in een speelgoedwinkel	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Alles is te koop!	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Koop mij!	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Wie wil er ruilen?	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Een echte stad	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Aardrijkskunde en topografie, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur	48,49
Ik kom voor je op	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap, Relatieve en seksuele vorming		Gezond gedrag	34,38
Een bril voor Kim	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Het lichaam	34
Gemma wast haar haar	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	34
De aankleedrap	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	34
Gezond trakteren	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	34
Gebarentaal	Studievaardigheden, Woordenschat, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur	34
Vluchtelingen zijn er altijd al geweest	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Aardrijkskunde en topografie, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur, Organisatie en bestuur	36,37
Super smoothies maken	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap		Productie	34,41
Talenten	Leefstijl en burgerschap, Relatieve en seksuele vorming		Organisatie en bestuur	34
Onderzoek wat je graag doet	Leefstijl en burgerschap	Analyseren en evalueren		34
Speel, praat en lees over beroepen	Leefstijl en burgerschap, Woordenschat		Organisatie en bestuur	12,47
Speel met regels op school	Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	35
Speel en ren met regels	Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	35,37
Speel en ga naar het ziekenhuis	EHBO en preventie, Leefstijl en burgerschap		Het lichaam, Gezond gedrag	34
Speel spelletjes met regels	Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	35,37
Taken	Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	37
Leer een taak	Leefstijl en burgerschap, Executieve functies en deugden	Zorgen voor jezelf en anderen, Leren leren		1,37
Houd een talentenshow	Leefstijl en burgerschap	Muzisch uiten en presenteren		54,55
Speel en vertel over hobby's	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	12
Speel, ruim op en maak schoon	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	12

Prentenboek: Ada Dapper, wetenschapper	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	1,2,3,10,12
Prentenboek: Als ik later groot ben	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	1,2,3,10,12
Ik doe het zelf	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Begrijpend luisteren en lezen		Organisatie en bestuur	12,37
Regel je gedrag 1	Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden, Executieve functies en deugden	Organiseren, Zorgen voor jezelf en anderen		34
Regel je gedrag 2	Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden, Executieve functies en deugden	Zorgen voor jezelf en anderen, Organiseren		34
Regel je gedrag 3	Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden, Executieve functies en deugden	Zorgen voor jezelf en anderen, Organiseren		34
Doe het hulpspel	EHBO en preventie, Leefstijl en burgerschap	Zorgen voor jezelf en anderen		34
Verdwenen beroepen	Leefstijl en burgerschap, Geschiedenis en erfgoed		Organisatie en bestuur	12,47
Sorteer afval	Aardrijkskunde en topografie, Leefstijl en burgerschap	Zorgen voor natuur en milieu		39
Geboorte van een baby	Leefstijl en burgerschap, Natuur en milieu, Relationele en seksuele vorming		Het lichaam	41
Jongens en meisjes	Leefstijl en burgerschap, Natuur en milieu, Relationele en seksuele vorming		Het lichaam, Kunst en cultuur	37,41
Maak een poster over echt en nep	Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming	Schriftelijk uiten en presenteren, Analyseren en evalueren		37
Verliefd	Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming		Gezond gedrag, Kunst en cultuur	38
Verkering	Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming		Gezond gedrag	38
Wees een goed groepslid	Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Communiceren, Analyseren en evalueren		34
Doe zelf je jas aan	Leefstijl en burgerschap	Zorgen voor jezelf en anderen		34
Maak een (h)eerlijke salade	Leefstijl en burgerschap	Zorgen voor jezelf en anderen, Zorgen voor natuur en milieu		34, 39
Vertel jullie foodverhaal voor 2040	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap, Wetenschap en techniek	Zorgen voor natuur en milieu, Analyseren en evalueren		39, 44, 45
Maak jullie foodproduct voor 2040	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap, Wetenschap en techniek	Zorgen voor natuur en milieu, Analyseren en evalueren		39, 44, 45
Boeddhisme	Leefstijl en burgerschap, Geschiedenis en erfgoed		Kunst en cultuur	37, 38
Jodendom	Leefstijl en burgerschap, Geschiedenis en erfgoed		Kunst en cultuur	37, 38
Prentenboek: Kikker en de vreemdeling	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	1,2,3,10,12
Prentenboek: Het kartonnen kasteel	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	1,2,3,10,12
Oefen netheid	Leefstijl en burgerschap, Executieve functies en deugden	Organiseren, Zorgen voor jezelf en anderen		34, 37
Breng jouw week in kaart	Aardrijkskunde en topografie, Leefstijl en burgerschap	Waarnemen en meten, Analyseren en evalueren		47

Doe de vrijetijdstest	Aardrijkskunde en topografie, Leefstijl en burgerschap	Waarnemen en meten, Analyseren en evalueren		47
Breng vrijetijdsbesteding in jouw buurt in kaart	Aardrijkskunde en topografie, Leefstijl en burgerschap	Waarnemen en meten, Analyseren en evalueren		47
Ruim de straat op	Aardrijkskunde en topografie, Leefstijl en burgerschap	Organiseren, Zorgen voor natuur en milieu		39
Was je handen goed	Leefstijl en burgerschap, Natuur en milieu	Zorgen voor jezelf en anderen		34
Verf je wens	Beeldende vorming, Leefstijl en burgerschap	Naar eigen idee maken, Analyseren en evalueren		34, 37, 54
Zeg wat jullie willen	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Relationele en seksuele vorming	Communiceren, Schriftelijk uiten en presenteren		1, 3, 34
Verdien geld met je winkel	Leefstijl en burgerschap, Beeldende vorming	Organiseren, Communiceren		35, 54
Maak een strik	Leefstijl en burgerschap	Volgens instructie maken		35, 37
Voer samen een taak uit	Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden	Organiseren		35, 37
Vertel wat je hebt gedaan	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Executieve functies en deugden	Analyseren en evalueren, Mondeling uiten en presenteren		37
Zeg wat je vindt	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Communiceren		37
Vertel over je werkstuk	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Studievaardigheden	Mondeling uiten en presenteren, Analyseren en evalueren		37
Luister aandachtig	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend luisteren en lezen, Executieve functies en deugden	Leren leren, Communiceren		37
Stel vragen over een uitleg	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Studievaardigheden, Executieve functies en deugden	Communiceren, Leren leren		37
Vertel wat je gaat doen	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Studievaardigheden	Organiseren		37
Maak een keuze	Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden, Executieve functies en deugden	Analyseren en evalueren, Communiceren		37
Zet spullen klaar	Leefstijl en burgerschap, Executieve functies en deugden	Organiseren, Analyseren en evalueren		37
Ruim op	Leefstijl en burgerschap, Executieve functies en deugden	Organiseren, Waarnemen en meten		37
Vertel hoe het is gegaan	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Studievaardigheden, Executieve functies en deugden	Analyseren en evalueren, Leren leren		37
Stel je voor	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven	Communiceren		37
Zeg alsjeblieft en dankjewel	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven	Communiceren		37
Begroet iemand	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven	Communiceren		37
Vraag hulp	Leefstijl en burgerschap, Executieve functies en deugden	Communiceren, Zorgen voor jezelf en anderen		37
Geef hulp	Leefstijl en burgerschap, Executieve functies en deugden	Zorgen voor jezelf en anderen, Communiceren		37
Speel samen	Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Communiceren, Organiseren		37

Geef een compliment	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Communiceren, Leren leren		37
Geef kritiek	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Communiceren, Leren leren		37
Geen zin	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Begrijpend luisteren en lezen		Gezond gedrag, Het lichaam	12
Schoon en fris	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Begrijpend luisteren en lezen		Gezond gedrag, Het lichaam	12
Appie de eetkampioen	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Begrijpend luisteren en lezen		Gezond gedrag	12
Een dagje anders	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Begrijpend luisteren en lezen		Gezond gedrag	12
Mijn gezichten	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Begrijpend luisteren en lezen		Gezond gedrag	12
Een rare mevrouw in de zandbak	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Begrijpend luisteren en lezen		Gezond gedrag	12
Bibi en Bram gaan trouwen	Woordenschat, Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur	12
Vissen is het leukste wat er is	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Begrijpend luisteren en lezen		Organisatie en bestuur	12
Veel te veel schoonmaak	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Begrijpend luisteren en lezen		Organisatie en bestuur	12
Kies een gezonde lunch	Leefstijl en burgerschap, Natuur en milieu	Zorgen voor jezelf en anderen		34
Maak soep	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap	Volgens instructie maken, Zorgen voor jezelf en anderen		34
Gezond eten	Leefstijl en burgerschap, Natuur en milieu		Gezond gedrag	34
Speel en ontdek groente en fruit	Leefstijl en burgerschap, Natuur en milieu		Gezond gedrag, Planten	34, 54, 40, 41
Richt een gezonde kraam in	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap	Organiseren, Zorgen voor jezelf en anderen		34
Verzorg een spa	Leefstijl en burgerschap	Zorgen voor jezelf en anderen		34
Speel in het eethuis	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	12
Speel met aankleden	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag, Het lichaam	12
Speel een ochtendritueel	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag, Het lichaam	12
Nee zeggen	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Relationele en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Communiceren, Zorgen voor jezelf en anderen		34, 35
Prentenboek: Ties is dol op vies	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Het lichaam, Gezond gedrag	1,2,3,10,12
Allemaal anders	Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming		Kunst en cultuur	34, 37
Speel met jongens en meisjes	Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming		Gezond gedrag, Kunst en cultuur	34, 37
Emoties	Leefstijl en burgerschap, Relationele en seksuele vorming		Gezond gedrag	34, 37

Speel en uit emoties	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Relationale en seksuele vorming, Executieve functies en deugden	Communiceren, Zorgen voor jezelf en anderen		34, 37, 54
Zing het emotielied	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Relationale en seksuele vorming	Muzisch uiten en presenteren		34, 37, 54
Dapper of niet?	Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	34, 37
Speel samen of niet	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Relationale en seksuele vorming		Gezond gedrag	34, 37, 54
Speel en wees allemaal anders	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Relationale en seksuele vorming		Gezond gedrag	12
Speel en teken emoties	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Relationale en seksuele vorming		Gezond gedrag	12
Speel met spelregels	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	12
Oefen vriendelijkheid	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Executieve functies en deugden	Communiceren		34, 37
Samen alleen	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Begrijpend luisteren en lezen, Relationale en seksuele vorming		Gezond gedrag	9, 12, 34, 37
Mag ik meedoen?	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Begrijpend luisteren en lezen, Relationale en seksuele vorming		Gezond gedrag	12, 34, 37
Speel en kleed je volgens de seizoenen	Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35, 38
Wat moet ik aan?	Woordenschat, Leefstijl en burgerschap, Begrijpend luisteren en lezen		Stad en land	12, 35
Speel en eet in de seizoenen	Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Ruil met elkaar	Leefstijl en burgerschap	Organiseren, Communiceren		35
Speel met ruilen	Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Speel en klus	Leefstijl en burgerschap	Organiseren		35
Speel in de supermarkt	Leefstijl en burgerschap, Woordenschat		Handel en consumptie	12,35
Doe het boodschappenspel	Leefstijl en burgerschap	Organiseren, Leren leren		
Doe een boodschap	Leefstijl en burgerschap	Organiseren, Communiceren		35
Speel boodschappen doen	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie	Organiseren, Communiceren		35, 54
Reclame	Leefstijl en burgerschap, Digitale geletterdheid		Handel en consumptie	35
Kies een goed cadeau	Leefstijl en burgerschap	Zorgen voor jezelf en anderen, Analyseren en evalueren		34, 35
Maak reclame voor jouw product	Leefstijl en burgerschap	Mondeling uiten en presenteren, Communiceren		35
Boek: Kunsthelden - Judith Leijster	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap, Beeldende vorming		Kunst en cultuur	1,2,3,10,12
Boek: Speelgoed van vroeger	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	1,2,3,10,12
Boek: Feest in de straat	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	1,2,3,10,12
Boek: Wat kost dat?!	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	1,2,3,10,12
Boek: 1, 2, 3 Enteren!	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	1,2,3,10,12
Boek: Made by Indira - Mode, tot elke prijs?	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur, Kunst en cultuur	1,2,3,10,12

Boek: Gehackt	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap, Digitale geletterdheid		Handel en consumptie	1,2,3,10,12
Boek: Marten en Oopjen maken zich mooi	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur	1,2,3,10,12
Boek: Stoere Steffie op bezoek bij Van Gogh	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur	1,2,3,10,12
Boek: Kijk, de vogel zingt	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	1,2,3,10,12
Boek: Hugo, mond open!	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	1,2,3,10,12
Boek: Dromen van succes	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag, Het lichaam	1,2,3,10,12
Boek: Podiumplek	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag, Het lichaam	1,2,3,10,12
Boek: Alles wat ik voel	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	1,2,3,10,12
Boek: Kunsthelden - De gebroeders van Limburg	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur, Kunst en cultuur	1,2,3,10,12
Boek: Van boswachter tot YouTuber	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	1,2,3,10,12
Boek: Groep acht aan de macht	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Organisatie en bestuur	1,2,3,10,12
Boek: Bij mij thuis	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur	1,2,3,10,12
Boek: Siebe houdt niet van ruzie	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur	1,2,3,10,12
Boek: Hoe maak ik een vriend?	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	1,2,3,10,12
Boek: De club van lelijke kinderen	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	1,2,3,10,12
Boek: Turkse yoghurt en Hollandse stroop	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur	1,2,3,10,12
Pandemieën vroeger en nu	Geschiedenis en erfgoed, Leefstijl en burgerschap, Wetenschap en techniek		Gezond gedrag	34,53
Speur naar reclame	Leefstijl en burgerschap	Analyseren en evalueren		35
De webwinkel	Leefstijl en burgerschap, Digitale geletterdheid		Handel en consumptie	
Van kruidenier tot online supermarkt	Geschiedenis en erfgoed, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	35
Draw your family	Geschiedenis en erfgoed, Leefstijl en burgerschap, Internationalisering en Engels	Volgens instructie maken		37, 51, 54
Draw your social network	Leefstijl en burgerschap, Geschiedenis en erfgoed, Internationalisering en Engels	Waarnemen en meten		1
Organise a talent show	Leefstijl en burgerschap, Internationalisering en Engels	Muzisch uiten en presenteren		54,55
Make a career and skill wall	Beeldende vorming, Leefstijl en burgerschap, Internationalisering en Engels	Analyseren en evalueren, Communiceren		2, 47
Choose a safe playground	Verkeer en vervoer, Leefstijl en burgerschap, Internationalisering en Engels	Analyseren en evalueren, Zorgen voor jezelf en anderen		35, 47
Make soup with a blender	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap, Internationalisering en Engels	Volgens instructie maken, Zorgen voor jezelf en anderen		34
Make vegetable soup	Natuur en milieu, Leefstijl en burgerschap, Internationalisering en Engels	Volgens instructie maken, Zorgen voor jezelf en anderen		34

Make money with your own shop	Leefstijl en burgerschap, Beeldende vorming, Internationalisering en Engels	Organiseren, Communiceren		35, 54
Sell home-made toys	Leefstijl en burgerschap, Internationalisering en Engels	Organiseren, Communiceren		35
Sell a service	Leefstijl en burgerschap, Internationalisering en Engels	Organiseren, Schriftelijk uiten en presenteren		35
Organise a sponsored event	Leefstijl en burgerschap, Internationalisering en Engels	Organiseren, Schriftelijk uiten en presenteren		35
Give your opinion	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Internationalisering en Engels	Communiceren, Internationaal samenwerken		37
Give a compliment	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Internationalisering en Engels	Communiceren, Internationaal samenwerken		37
Introduce yourself	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Internationalisering en Engels	Communiceren, Internationaal samenwerken		37
Greet someone	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Internationalisering en Engels	Communiceren, Internationaal samenwerken		37
Set out some items for an activity	Leefstijl en burgerschap, Internationalisering en Engels	Organiseren, Internationaal samenwerken		37
Work together on an activity	Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden, Internationalisering en Engels	Organiseren, Internationaal samenwerken		35, 37
Talk about something you created	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Studievaardigheden, Internationalisering en Engels	Mondeling uiten en presenteren, Internationaal samenwerken		37
Give criticism and compliments	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Muziek en expressie, Internationalisering en Engels	Communiceren, Internationaal samenwerken		1, 2, 3, 10, 55
Receive criticism and compliments	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Muziek en expressie, Internationalisering en Engels	Communiceren, Internationaal samenwerken		1, 2, 3, 10, 55
Make a list of items	Leefstijl en burgerschap, Internationalisering en Engels	Organiseren, Internationaal samenwerken		10
Divide tasks together	Leefstijl en burgerschap, Internationalisering en Engels	Organiseren, Internationaal samenwerken		10
Give feedback	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Muziek en expressie, Internationalisering en Engels	Communiceren, Internationaal samenwerken		1, 2, 3, 10, 55
Receive feedback	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Muziek en expressie, Internationalisering en Engels	Communiceren, Internationaal samenwerken		1, 2, 3, 10, 55
Divide tasks and make a planning	Leefstijl en burgerschap, Studievaardigheden, Internationalisering en Engels	Organiseren, Internationaal samenwerken		34
Send an email	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Wetenschap en techniek, Digitale geletterdheid, Internationalisering en Engels	Schriftelijk uiten en presenteren, Internationaal samenwerken		8
Give criticism	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Internationalisering en Engels	Communiceren, Internationaal samenwerken		37
Practise kindness	Leefstijl en burgerschap, Begrijpend spreken en schrijven, Internationalisering en Engels	Communiceren		34, 37
Be caring	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Internationalisering en Engels	Organiseren, Zorgen voor jezelf en anderen, Zorgen voor natuur en milieu		34, 37
Be helpful	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Internationalisering en Engels	Zorgen voor jezelf en anderen, Organiseren		34, 37

Be courageous	Leefstijl en burgerschap, Muziek en expressie, Internationalisering en Engels	Organiseren, Zorgen voor jezelf en anderen		34, 37
Prentenboek: Ik ga bij Japie wonen	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur	1,2,3,10,12
Prentenboek: Piratenmama's	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur	1,2,3,10,12
Prentenboek: Beter een goede buur	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Kunst en cultuur	1,2,3,10,12
Prentenboek: Eiki en Oeki moeten betalen	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	1,2,3,10,12
Prentenboek: Schaap zoekt poen	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Handel en consumptie	
Prentenboek: Draak Dries en de vliegende dokters	Begrijpend luisteren en lezen, EHBO en preventie, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	1,2,3,10,12
Prentenboek: Pleistermeisje	Begrijpend luisteren en lezen, EHBO en preventie, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	1,2,3,10,12
Prentenboek: De tandenslager	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Gezond gedrag	1,2,3,10,12
Prentenboek: Mijn ogen zijn jouw ogen	Begrijpend luisteren en lezen, Leefstijl en burgerschap		Het lichaam	1,2,3,10,12